

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА
ФАКУЛЬТЕТ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСАМИ ТА БІЗНЕСУ

ЗАТВЕРДЖУЮ
Декан факультету

_____ доц. А.В. Стасишин
(підпис)
« 31 » _____ січня 2023р..

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ФІНАНСИ, ГРОШІ І КРЕДИТ»

галузь знань 07 «Управління та адміністрування»
спеціальність 071 «Облік і оподаткування»
спеціалізація «Облік, аналіз та фінансові розслідування»

галузь знань 05 «Соціальні та поведінкові науки»
спеціальність 051 «Економіка»
спеціалізація «Інформаційні технології в бізнесі»

освітній ступінь: бакалавр

форма навчання: денна

ЛЬВІВ 2023

Робоча програма навчальної дисципліни **«Фінанси, гроші і кредит»**
галузь знань **07 «Управління та адміністрування»**, спеціальності **071 «Облік і оподаткування»**, спеціалізація: **«Облік, аналіз та фінансові розслідування»**
галузь знань **05 «Соціальні та поведінкові науки»**, спеціальності **051 «Економіка»**, спеціалізація: **«Інформаційні технології в бізнесі»**, освітнього ступеня **«бакалавр»** – 32 с.

Розробник:

Татарин Н.Б. – доцент кафедри фінансового менеджменту, к.е.н., доцент

Робоча програма розглянута на засіданні кафедри фінансового менеджменту
Протокол від 24 січня 2023 р. № 6/1

Завідувача кафедри
фінансового менеджменту

_____ проф. Ситник Н.С.

«24» січня 2023 року

Затверджено Вченою радою факультету

Протокол № 7 від «31» січня 2023 року

ЗМІНИ
до робочої програми навчальної дисципліни

Навчальний рік	Дата засідання кафедри (перезатвердження робочої програми)	Номер протоколу	Підпис завідувача кафедри
2022-2023	Відповідно до Наказу Ректора № 5784 від 30 грудня 2022 року освітній процес для студентів Львівського національного університету імені Івана Франка ОР «Бакалавр» (1-4 курси) відбуватиметься з 14 лютого по 4 червня 2023 року у змішаному форматі		

РОЗДІЛ 1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Предмет навчальної дисципліни

Предметом вивчення дисципліни «Фінанси, гроші і кредит» є сукупність фінансових відносин, які виражають розподіл і перерозподіл вартості валового внутрішнього продукту і національного доходу на макро- і мікрорівнях.

Мета навчальної дисципліни

Метою викладання дисципліни «Фінанси, гроші і кредит» є формування системи теоретичних знань і практичних навичок про закономірності, що склалися в теперішній час у сфері фінансів держави, фінансів підприємницької діяльності, фінансів населення, грошових - кредитних відносин, розкриття шляхів використання цих відносин в практиці господарювання, засвоєння сукупності заходів грошово-кредитної політики держави, що використовуються для регулювання та стабілізації грошово-кредитної системи країни.

Основні завдання

Завданнями вивчення навчальної дисципліни «Фінанси, гроші і кредит» є:

- вивчення теоретичних основ і форм функціонування фінансів, оволодіння основними прийомами та методами, що використовуються для ефективного управління фінансовими ресурсами суспільства;
- висвітлення теоретичних основ функціонування в ринковій економіці таких економічних категорій як гроші, кредит, грошовий, фінансовий та валютний ринок, а також визначення на цій основі методологічних засад формування, розвитку та діяльності банків, банківської, грошової, валютної та кредитної систем країни.

1.1. Місце навчальної дисципліни в структурно-логічній схемі

Попередні дисципліни	Наступні дисципліни
Політичної економіка	Бюджетна система
Мікроекономіка	Податкова система
Макроекономіка	Фінансовий ринок
Теорія та історія фінансової системи	Фінансова діяльність суб'єктів підприємництва
Економіка і фінанси суб'єктів підприємництва	Публічні фінанси

1.2. Компетентності та результати навчання за дисципліною:

Компетентності	Результати навчання
Здатність досліджувати тенденції розвитку фінансової системи за допомогою інструментарію макро- та мікроекономічного аналізу, оцінювати ефективність фінансової політики.	Знати та розуміти законодавчі, нормативні та інструктивні документи з питань планування та регулювання фінансової системи
Розуміння особливостей функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури	Знати і розуміти теоретичні основи побудови фінансової системи України та окремих зарубіжних країн
Здатність здійснювати аналіз фінансової системи: доходів бюджету, напрямів фінансування видатків	Виконувати необхідні розрахунки бюджетних доходів і витрат на всіх рівнях бюджетної системи
Здатність до діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у тому числі бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування)	Знати та розуміти економічні категорії, закони, причинно-наслідкові та функціональні зв'язки, які існують між процесами та явищами на різних рівнях фінансової системи
Уміння застосовувати економіко-математичні методи та моделі для визначення обсягів бюджетних видатків, які забезпечують реалізацію функцій держави	Вміти оцінювати фінансову політику, що проводиться в Україні
Здатність застосовувати знання законодавства у сфері монетарного, фіскального регулювання та регулювання фінансового ринку	Розуміти принципи, методи та інструменти державного та ринкового регулювання діяльності в сфері фінансів, банківської справи та страхування
Володіння базовими знаннями законодавства у сфері бюджетно-податкового регулювання	Вміти складати кошториси бюджетних установ. Вміння визначати розміри соціальних допомог
Навички застосування сучасного інформаційного та програмного забезпечення для отримання та обробки даних у фінансовій сфері	Знаходити резерви додаткових надходжень і економії витрат відповідного бюджету
Уміння складати та аналізувати фінансово-бюджетну звітність	Демонструвати вміння використовувати набуті знання та навички при фінансуванні державного бюджету України, обслуговуванні боргових зобов'язань державного бюджету України, плануванні та контролі бюджету, управлінні державним боргом;
Спроможність виконувати контрольні функції у фінансовій сфері	Володіти методами оцінки стану, проблем та перспектив розвитку бюджетної системи України

РОЗДІЛ 2. ОПИС ПРЕДМЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ФІНАНСИ, ГРОШІ І КРЕДИТ»

Характеристика навчальної дисципліни							
Шифр та найменування галузі знань: <u>07 «Управління та адміністрування»</u> <u>05 «Соціальні та поведінкові науки»</u>				Цикл дисциплін за навчальним планом: <u>Нормативна навчальна дисципліна</u>			
Код та назва спеціальності: <u>071 «Облік і оподаткування»</u> <u>051 «Економіка»</u>				Освітній ступінь: <u>бакалавр</u>			
Спеціалізація: <u>«Облік, аналіз та фінансові розслідування»</u> <u>«Інформаційні технології в бізнесі»</u>							
Курс: <u>1</u> Семестр: <u>2</u>				Методи навчання: лекції, семінарські заняття, самостійна робота, ІРС, робота в бібліотеці, Інтернеті, відвідування фінансово-кредитних установ, складання схем, таблиць тощо			
Кількість кредитів ECTS	Кількість годин	Кількість аудиторних годин	Лекції	Семінари, практичні, лабораторні	Заліки по модулях (контрольні роботи)	Самостійна робота студента (СРС)	Індивідуальна робота студента (ІР)
5	150	64	32	32	-	86	-
Кількість тижневих годин		Кількість змістових модулів (тем)		Кількість заліків по модулях/контрольних робіт		Вид контролю	
4		16		-		іспит	

РОЗДІЛ 3. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Номер теми	Назва теми
Тема 1.	Сутність та функції фінансів
Тема 2.	Фінансовий механізм та фінансова політика
Тема 3.	Фінансова система
Тема 4.	Сутність та функції грошей
Тема 5.	Грошовий оборот і грошова маса, що його обслуговує
Тема 6.	Грошові системи
Тема 7.	Інфляція та грошові реформи
Тема 8.	Сутність та функції кредиту
Тема 9.	Теоретичні засади діяльності комерційних банків
Тема 10.	Центральний банк та грошово-кредитна політика
Тема 11.	Податкова та бюджетна система
Тема 12.	Державний бюджет, доходи та видатки державного бюджету
Тема 13.	Державний кредит та державний борг
Тема 14.	Фінансовий ринок
Тема 15.	Страховання та страховий ринок
Тема 16.	Міжнародні фінанси

РОЗДІЛ 4. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Сутність та функції фінансів

Об'єкт, предмет і завдання вивчення навчальної дисципліни “Фінанси, гроші і кредит”. Структура навчальної дисципліни, зв'язок з іншими навчальними дисциплінами.

Історичний аспект становлення та розвитку фінансової науки. Предмет і метод фінансової науки. Фінансова наука в Україні. Сучасна світова наукова фінансова думка.

Організація навчання. Особливості використання у навчальному процесі підручників, навчальних посібників, законодавчого та інструктивного матеріалу.

Сутність фінансів: концепції, ознаки, функції. Генезис фінансів: причини виникнення фінансів, етапи розвитку. Зміст фінансових відносин: суб'єкти та об'єкти, моделі фінансових відносин в суспільстві. Фінансові ресурси як носій фінансових відносин

Тема 2. Фінансовий механізм та фінансова політика

Суть фінансового механізму і його складові елементи. Фінансові методи. Фінансові важелі, стимули, санкції. Організаційна структура і правовий режим фінансового механізму. Взаємодія фінансового механізму з господарським механізмом і фінансовою політикою.

Сутність та завдання фінансової політики. Суб'єкти фінансової політики.

Складові фінансової політики: монетарна і фіскальна політика, фінансова політика у сферах фондового та страхового ринку, у сфері міжбюджетних фінансів, боргова політика. Фінансова стратегія і фінансова тактика. Напрями реалізації фінансової політики: регламентування фінансових відносин у суспільстві та здійснення поточної фінансової діяльності. Типи фінансової політики: жорстка, помірна регламентація і політика мінімальних обмежень, політика стабілізації, економічного зростання і стимулювання ділової активності.

Дискреційна і недискреційна фінансова політика. Етапи процесу формування і реалізації фінансової політики. Фінансова політика України на сучасному етапі.

Тема 3. Фінансова система

Суть і поняття фінансової системи країни. Структура фінансової системи України. Принципи побудови фінансової системи. Сфери та ланки фінансових відносин: державні фінанси, фінанси суб'єктів господарювання, міжнародні фінанси. Фінансовий ринок як забезпечуюча ланка фінансової системи. Організаційна структура фінансової системи. Вплив фінансової системи на темпи та пропорції розвитку економіки.

Тема 4. Сутність та функції грошей

Походження грошей. Концепції походження грошей. Поява грошей як результат еволюційного розвитку товарного обміну. Роль держави у творенні грошей.

Сутність грошей. Гроші як загальний еквівалент і особливий товар. Гроші як абсолютно ліквідний актив. Функціональний підхід до визначення сутності грошей. Гроші як гроші та гроші як капітал.

Форми грошей та їх еволюція. Повноцінні гроші: сутність, еволюція. Демонетизація золота. Сутність та кредитна природа неповноцінних грошей. Розвиток неповноцінних грошових форм.

Вартість грошей. Вартість грошей як грошей. Вплив зміни вартості грошей на економічні процеси. Ціна грошей як капіталу.

Функції грошей. Поняття функції грошей. Проблема функцій грошей в економічній теорії. Суть, сфера використання та особливості реалізації функцій міри вартості, засобу

обігу, засобу платежу, засобу нагромадження, світових грошей. Взаємозв'язок функцій грошей. Вплив на функції грошей зміни вартості грошей. Якісні властивості грошей.

Тема 5. Грошовий оборот і грошова маса, що його обслуговує

Грошовий оборот. Сутність та економічна основа грошового обороту. Модель грошового обороту. Грошові потоки та їх балансування.

Структура грошового обороту за економічним змістом та формою платіжних засобів. Сектор грошового обігу, сектор фіскально-бюджетного обороту, сектор кредитного обороту. Сектори готівкового та безготівкового обороту.

Маса грошей в обороті. Грошова маса: поняття, класифікація. Вплив зміни грошової маси на економічні процеси. Грошові агрегати: поняття, характеристика. Грошова база.

Швидкість обігу грошей: поняття; методи розрахунку; фактори, що її визначають.

Закон грошового обігу: сутність, вимоги та наслідки їх порушення.

Механізм зміни маси грошей в обороті. Первинна емісія центрального банку. Вторинна емісія депозитних грошей комерційними банками.

Тема 6. Грошові системи

Грошова система. Сутність, призначення та структура грошової системи. Елементи національної грошової системи.

Види грошових систем та їх еволюція. Системи металевого та паперово-кредитного обігу. Ринкові та неринкові грошові системи. Відкриті та закриті грошові системи. Регульовані та саморегульовані грошові системи.

Необхідність створення грошової системи. Створення та розвиток грошової системи України. Особливості процесу запровадження національної валюти в Україні.

Платіжні системи. Платіжні інструменти. Організаційна структура платіжної системи. Якісні характеристики платіжної системи.

Монетарна політика – ключовий механізм грошової системи. Методи державного регулювання грошового обороту та грошового ринку.

Тема 7. Інфляція та грошові реформи

Інфляція. Сутність та форми прояву інфляції. Види інфляції за формою прояву; за темпами знецінення грошей; за чинниками, що спричиняють інфляційний процес. Вимірювання інфляції. Закономірності інфляційного процесу. Причини інфляції. Соціально-економічні наслідки інфляції.

Методи державного регулювання інфляції. Кейнсіанський підхід до регулювання інфляції. Дефляційна політика. Політика доходів. Заходи антиінфляційної політики ринкового спрямування.

Особливості інфляційного процесу в Україні.

Грошова реформа як складовий елемент антиінфляційних заходів. Сутність грошової реформи. Види грошових реформ за глибиною реформаційних заходів, за характером обміну старих грошей на нові, за порядком введення в обіг нових грошей.

Особливості проведення грошової реформи в Україні.

Тема 8. Сутність та функції кредиту

Сутність кредиту. Теоретичні концепції кредиту. Натуралістична теорія кредиту. Капіталотворча теорія кредиту.

Об'єкт та суб'єкти кредитних відносин. Загальні передумови та економічні чинники необхідності кредиту. Функції кредиту. Зв'язок кредиту з іншими економічними категоріями. Стадії та закономірності руху кредиту. Принципи кредитування.

Тема 9. Теоретичні засади діяльності комерційних банків

Комерційні банки: поняття, призначення, класифікація. Походження та розвиток комерційних банків. Основи організації та особливості діяльності комерційних банків.

Операції та послуги комерційних банків. Сутність та класифікація банківських операцій. Пасивні операції комерційних банків. Активні операції банків. Банківські послуги: поняття, класифікація, характеристика.

Стабільність банків і механізм її забезпечення. Економічні нормативи діяльності комерційних банків. Прибутковість як елемент банківської стабільності.

Становлення та розвиток комерційних банків в Україні.

Тема 10. Центральні банки в системі монетарного та банківського управління

Призначення центрального банку. Причини створення центральних банків та особливості їх діяльності у сучасних умовах. Організаційно-правовий статус центральних банків.

Функції та основні напрями діяльності центробанку. Функції центрального банку. Основні напрями діяльності центробанку: емісійний центр держави, банк банків, орган банківського регулювання та нагляду, банкір і фінансовий агент уряду, провідник монетарної політики.

Національний банк України – центральний банк держави. Особливості становлення НБУ. Принципи функціонування НБУ. Функції та операції НБУ.

Тема 11. Податкова та бюджетна система

Суть і функції податків. Роль податків у фіскальній політиці держави. Класифікація податків, її ознаки. Види податків. Прямі і непрямі податки. Особливості окремих видів податків. Прибуткове оподаткування підприємств та організацій. Оподаткування доходів фізичних осіб.

Сутність та фіскальна роль податку на додану вартість. Акцизний податок як форма специфічних акцизів. Мито як фіскальний інструмент та засіб митного регулювання. Основи земельного оподаткування в Україні. Плата за ресурси. Економічне призначення ресурсних платежів. Майнове оподаткування. Державне мито. Місцеві податки і збори. Інші платежі до бюджету.

Податкова система: поняття, основи побудови. Принципи й методи оподаткування. Податкова система України. Податкова політика. Сучасні податкові системи зарубіжних країн.

Економічна природа і суть бюджету. Бюджет як економічна та юридична категорія. Місце й значення бюджету в загальній системі фінансових відносин.

Економічна сутність доходів і видатків бюджету, їх класифікація. Розподільна і контрольна функції бюджету. Бюджетний механізм фінансового регулювання в умовах переходу до ринкових відносин.

Бюджетна політика держави. Фінансова програма оздоровлення економіки України та роль бюджету в її здійсненні. Бюджетний устрій і бюджетна система. Поняття бюджетного устрою й бюджетної системи. Види бюджетів України. Розподіл доходів і витрат між ланками бюджетної системи. Бюджетне регулювання. Поняття закріплених і регулюючих доходів. Субвенції, субсидії, дотації, їх значення в збалансуванні бюджетів різних рівнів.

Бюджетний процес, його поняття, основні елементи. Організація бюджетного планування та його удосконалення. Касове виконання дохідної та видаткової частини державного та місцевих бюджетів.

Тема 12. Державний бюджет, доходи та видатки державного бюджету

Бюджетні права органів законодавчої і виконавчої влади. Роль державного бюджету у фінансовому забезпеченні економічного і соціального розвитку України. Формування доходів державного бюджету, їх склад і структура. Видатки державного бюджету. Основні напрямки використання бюджетних коштів.

Видатки державного бюджету на соціальний захист населення. Фінансове забезпечення соціальних гарантій населення та фінансування галузей соціальної сфери. Державні видатки, пов'язані з регулюванням економіки. Фінансова підтримка суб'єктів народного господарства. Роль бюджету в здійсненні інвестиційних програм. Фінансова підтримка малого бізнесу.

Бюджетний дефіцит. Поняття, причини виникнення. Проблеми скорочення й можливі джерела покриття бюджетного дефіциту.

Тема 13. Державний кредит і державний борг

Економічна суть державного кредиту, його роль у формуванні додаткових фінансових ресурсів держави і покритті бюджетного дефіциту. Відмінність державного кредиту від банківського.

Види та форми державного кредиту. Внутрішній і зовнішній державний кредит. Розвиток міжнародного й умовного державного кредиту. Форми внутрішнього державного кредиту. Державні позики, їх види. Класифікація державних внутрішніх позик. Обертання частини вкладів громадян у державний кредит. Залучення коштів загальнодержавного фонду. Казначейські позики. Гарантовані позики як форма умовного державного кредиту.

Форми зовнішнього державного кредиту. Державні зовнішні позики. Позики міжнародних фінансових органів. Міжурядові позики, банківські кредити держави, їх значення у фінансовій підтримці України. Державний борг, його структура. Внутрішній та зовнішній, поточний та капітальний державний борг. Причини і наслідки зростання державного боргу.

Джерела погашення державного боргу. Обслуговування державного боргу. Управління державним боргом та його обслуговування. Методи управління державним боргом: конверсія, консолідація, уніфікація позики, обмін облігацій за регресивним співвідношенням, відстрочка погашення, анулювання. Політика реструктуризації державного боргу. Проблеми і напрями удосконалення управління й обслуговування державного зовнішнього боргу України.

Тема 14. Фінансовий ринок

Поняття про фінансовий ринок, його значення. Економічні передумови функціонування фінансового ринку в Україні. Суть фінансового ринку, його роль у мобілізації та розподілі фінансових ресурсів.

Класифікація фінансових ринків. Характеристика ринку цінних паперів.

Види цінних паперів, які можуть випускатись і обертатись в Україні. Основні характеристики цінних паперів.

Правове регулювання фінансового ринку. Державний контроль за випуском і обігом цінних паперів.

Фондова біржа: правове положення, організація і порядок роботи. Українська фондова біржа: передумови її створення, основні риси, принципи діяльності, завдання і функції. Види угод, які укладаються на фондовій біржі та їх характеристика. Правила реєстрації угод. Форми членства на фондовій біржі.

Умови допуску цінних паперів до обігу на фондових біржах в Україні. Правила торгівлі на фондовій біржі.

Перспективи розвитку фінансового ринку в Україні.

Тема 15. Страхування та страховий ринок

Економічна необхідність і роль страхування в забезпеченні безперервності суспільного виробництва. Особливості фінансових відносин у сфері страхування. Форми і методи страхового захисту. Система страхових фондів. Класифікація страхування за об'єктами та ознакою ризику. Принципи обов'язкового і добровільного страхування.

Страхування майна юридичних і фізичних осіб, його види й форми. Особисте страхування його суть і значення в забезпеченні соціального захисту громадян. Види особистого обов'язкового і добровільного страхування. Страхування кредитних і фінансових ризиків, його необхідність, значення та види. Умови страхування кредитних і фінансових ризиків. Страхування відповідальності. Перестраховування, його необхідність для забезпечення сталості страхових операцій.

Доходи і витрати страховика. Страхові платежі як основне джерело доходів страховика. Витрати на виплату страхового відшкодування і страхових сум, відрахування до запасних і резервних фондів. Фінансові результати страхових операцій, їх рентабельність. Прибуток страхових організацій, його розподіл і використання.

Страховий ринок. Поняття страхового ринку. Організаційні форми існування страхових компаній. Учасники страхового ринку. Формування і розвиток страхового ринку в Україні. Державний нагляд за страховою діяльністю в Україні. Ліцензування страхової діяльності.

Тема 16. Міжнародні фінанси

Економічна природа і призначення міжнародних фінансів. Поняття фінансового механізму зовнішньоекономічних відносин, його склад. Валютні відносини та валютні системи, їх еволюція. Валютний курс. Види і форми валютних курсів. Валютне регулювання та валютні обмеження: суть і необхідність.

Конвертованість валюти та механізм її забезпечення.

Валютний ринок як складова міжнародного фінансового ринку. Валютні операції. Державний контроль за здійсненням валютних операцій і своєчасним надходженням коштів.

Міжнародні валютно-фінансові інститути. Міжнародний валютний фонд.

Група Світового банку. Універсальні та регіональні банківські інститути та співпраця України з ними.

РОЗДІЛ 5. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

5.1. Основна література

1. *Бюджетний кодекс України* від 08.07.2010 р. № 2456-VI [Електронний ресурс] // Офіційний сайт Верховної Ради України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>.
2. *Податковий кодекс України* від 03 лютого 2013 р. № 2755-17. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.
3. Закон України «Про Національний банк України» від 20.05.1999р. №679-XIV. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/679-14>
4. Закон України «Про банки і банківську діяльність» від 07.12.2000р. №212-III. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2121-14>
5. Закон України «Про господарські товариства» від 19.09.1991р. №1576-XII // ВВР. – 1991. – №49. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1576-12>
6. Закон України «Про цінні папери та фондовий ринок» від 23 лютого 2006р. №3480-IV // Податки та бухгалтерський облік. – 2006. – № 35-36 (906-907). – С.5-27. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3480-15>
7. Закон України «Про державне регулювання ринку цінних паперів в Україні» від 30.10.1996р. №448/96-ВР. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/448/96-вр>
8. Указ Президента України «Про грошову реформу в Україні» // Вісник НБУ. – 1996. – №5. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/762/96>
9. Закон України «Про внесення змін до Закону України «Про страхування» від 16.05.2008р. №357-V. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/357-16>
10. Закон України „Про національну депозитарну систему та особливості електронного обігу цінних паперів” від 10.12.1997р. №710/97-ВР. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/710/97-вр>
11. *Положення про функціонування фондових бірж*. Затв. рішенням НКЦПФР від 22.11.2012 р. № 1688 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z2082-12>
12. *Комплексна програма розвитку фінансового сектору України до 2020 року*. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://reforms.in.ua/Content/download/reforms/Financial%20sector/Complex%20program%20finance%20v3.pdf>
13. *Стратегія фінансового сектору України до 2025 року* [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/Strategy_FS_2025.pdf
14. Аранчій В. І. Гроші і кредит : навч. посіб. / В. І. Аранчій. – К. : Ліра-К, 2015. – 364 с.
15. Бандурка А. М. Гроші і кредит : навч. посіб. / А. М. Бандурка. – К. : Ліра-К, 2015. – 380 с.
16. Вовчак О. Д. Гроші і кредит : навч. посіб. / О. Д. Вовчак. – К. : Ліра-К, 2012. – 360 с.
17. Гроші та кредит: курс лекцій для підготовки бакалаврів за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» (10 кредитів). – Електрон. дані. – Х.: ХДУХТ, 2016. – 1 електрон. опт. диск. URL : http://elib.hduht.edu.ua/bitstream/123456789/1564/3/дублетKURS_GROSHI_CREDYT_10.pdf
18. Гроші та кредит: практикум [Текст]: навч. посіб. / О.В. Шишкіна, М.В. Дубина; Чернігів. нац. технол. ун-т. – Чернігів: Брагінець О.В. [вид.], 2017. – 273 с.

19. Гроші та кредит: теорія і практика (у схемах і таблицях) [Текст] : навч. посіб. / О.В. Шишкіна, М.В. Дубина; Чернігів. нац. технол. ун-т. – Чернігів : Брагинець О. В. [вид.], 2018. – 570 с.
20. К.Д. Гурова, О.Л. Шелест, І.В. Колупаєва. Фінанси, гроші та кредит: Навч. пос. - Х.: Світ Книг, 2016. - 672 с. URL : http://lib.htei.org.ua/sites/default/files/83/2015/finansi_groshi_ta_kredit.pdf
21. Коваленко Д.І. Фінанси, гроші та кредит: теорія та практика [Текст]: Навч. посіб. / Д.І. Коваленко, В.В. Венгер. – «Центр учбової літератури», 2013. – 578с. URL : http://management.fmm.kpi.ua/wp-content/uploads/2015/05/Фінанси_гроші_кредит_2017.pdf
22. Коваленко Д. І. Гроші і кредит : теорія і практика / Д. І. Коваленко. – К. : Ліра-К, 2015. – 360 с.
23. Колотуха С. М. Гроші та кредит : навч. посіб. / С. М. Колотуха, С. А. Власюк. – К. : Знання, 2012. – 495 с.
24. Левченко Л. В. Гроші і кредит : навч. посіб. / Л. В. Левченко. – К. : Ліра-К, 2011. – 224 с.
25. Михайловська І.М., Ларіонова К.Л. Гроші та кредит: Навчальний посібник. – –Львів: Новий Світ-2000, 2006. – 432с.
26. Михайловська І. І. Гроші і кредит : навч. посіб. / І. І. Михайловська. – К. : Ліра-К, 2013. – 432 с.
27. Сисоєва К. Ф. Гроші і кредит: в схемах та таблицях : навч. посіб. / К. Ф. Сисоєва. – К. : Ліра-К, 2015. – 245 с.

4.2. Додаткова література

1. Арутюнян С.С., Іоргачова М.І. Ринок фінансових послуг: навч.посіб. / Арутюнян С.С., Іоргачова М.І. та ін.; за заг. ред. С.С. Арутюнян, М.І. Іоргачова. Харків: «Діса плюс», 2020. 312 с.
2. Банківська система : підручник / О.М. Тридід, Б.В. Самородов, І.М. Вядрова та ін.; за заг. ред. д-ра екон. наук, проф. Т.С. Смовженко. Львів : «Новий Світ 2000», 2020. 536 с
3. Банківська безпека : навч. посіб. / О. Д. Вовчак, Ю. О. Самура, В. А. Сидоренко, В. А. Вареник. – К. : Знання, 2013. – 237 с.
4. Бондарчук М.К., Алексєєв І.В., Кльоба Л.Г. БАНКІВСЬКА СИСТЕМА: Навчальний посібник. — Львів: Ліга-Прес, 2017,- 246 с.
5. Божидарнік Н. В. Валютні операції : підручник / Н. В. Божидарнік. – К. : ЦУЛ, 2013. – 688 с.
6. Бурковська А. В. Міжнародні кредитно-розрахункові та валютні операції в сучасних умовах : навч. посіб. / А. В. Бурковська. – К. : ЦУЛ, 2014. – 208 с.
7. Буряк П.Ю., Смолінська С.Д., Татарин Н.Б. Фінанси: Підручник.- К.: «Хай – Тек Прес», 2010. – 329с.
8. Бюджетна система: навчальний посібник / Піхоцька О. М., Фурдичко Л. Є., Синютка Н. Г. – Львів: ТНЕУ, 2019. – 328 с.
9. Бюджетна система: підручник / І. В. Алексєєв, Н. Б. Ярошевич, І. Ю. Кондрат, М. В. Ливдар. — Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2019.-400 с.
10. Ваніна Н. М. Ринок цінних паперів. Практикум : навч. посіб. / Н. М. Ваніна. – К. : ЦУЛ, 2014. – 176 с.
11. Гроші та кредит : навч. посібник / І. В. Алексєєв, М. К. Бондарчук. -Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2017. – 216 с.
12. Гроші та кредит: підручник / П. Г. Ільчук, О. О. Коць, І. Ю. Кондрат, Н. Б. Ярошевич. – Львів: Видавець ПП Сорока Т. Б., 2016. -412с.
13. Дослідження грошово-кредитного ринку : навчальний посібник / І. В. Белова. Суми : Сумський державний університет, 2020. 147 с.

14. Еш С. М. Ринок фінансових послуг: Підручник / С. М. Еш. – К. : ЦУЛ, 2015. – 420 С.
15. Єгоричева С. Б. Організація фінансового моніторингу в банках : навч. посіб. / С. Б. Єгоричева. – К. : ЦУЛ, 2014. – 292 с.
16. Журавка О. С. Страхування : навчальний посібник / О. С. Журавка, А. Г. Бухтіарова, О. М. Пахненко. Суми : Сумський державний університет, 2020. 350 с.
17. Ільїн В. Еволюція грошей: від засобу обміну до загальної міри цінностей //Вісник НБУ. – 2011. – №4. – С. 60-64.
18. Кузнецова С. А. Банківська система : навч. посіб. / С. А. Кузнецова. – К. : ЦУЛ, 2013. – 400 с.
19. Лук'янов В. С. Сучасні фінансові ринки / В. С. Лук'янов. – К. : Знання, 2013. – 479 с.
20. Лютий І. О. Банківські інститути в умовах глобалізації ринку фінансових послуг : монографія / І. О. Лютий, О. М. Юрчук. – К. : Знання, 2011. – 357 с.
21. Ніколаєва О. М. Місцеві фінанси : навч. посіб. / О. М. Ніколаєва. – К. : ЦУЛ, 2013. – 354 с.
22. Петрашко Л. П. Валютні операції : навч. посіб. / Л. П. Петрашко. – 2-ге вид., переробл. і доповн. – К. : Знання, 2012. – 271 с.
23. Податкова система: Навчальний посібник / [Волохова І. С., Дубовик О. Ю., Слатвінська М. О. та ін.]; за заг. ред. І. С. Волохової, О. Ю. Дубовик. Харків: Видавництво «Діса плюс», 2019. 402 с.
24. Прасолова С. П. Банківські операції : навч. посіб. / С. П. Прасолова. – К. : ЦУЛ, 2013. – 568 с.
25. Русул Л.В. Страхування: від теорії до практики: навч. посіб. / Л.В. Русул, М.П. Федішин, Н.А. Лаврук. – Чернівці, ЧНУ ім. Ю. Федьковича, 2017. – 301с.
26. Сенченко В. Б. Податкова система : практикум / В. Б. Сенченко. – К. : ЦУЛ, 2014. – 160 с.
27. Страховий менеджмент: опорний конспект / уклад.: Криленко В.І., Рудь І.Ю. Миколаїв; МНУ ім. В.О.Сухомлинського. 2020. 127 с.
28. Терещенко Т. Є., Заволока Л. О., Пономарьова О. Б. Страхування (у схемах, таблицях, коментарях) : навч. посібник. 221 с.Дніпро : Університет митної справи та фінансів, 2020.
29. Фінансова грамотність. Фінанси. Що? Чому? Як?: навчальний посібник / авт. кол.; К., 2019. 272 с.
30. Фінанси, гроші та кредит : навч. посібник / Н. О. Шпак, Н. Б. Ярошевич, О. Я. Побурко. – Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2018. – 416 с.
31. Фінансовий менеджмент: підручник / Г. О. Партин Н. Є. Селюченко. – Львів: Видавництво Львівської політехніки 2018.-388 с.
32. Фінансовий механізм управління ліквідністю банку : монографія / [Бурденко І. М., Дмитрієв Є. Є., Ребрик Ю. С., Серпенінова Ю. С.]. – Суми : Університетська книга, 2015. – 136 с.
33. Фінанси підприємств: підручник / О.Б.Курило, Л.П.Бондаренко, О.И Вівчар, О.М.Чубка. — К.: Видавничий дім «Кондор», 2020. — 340 с.
34. Фінансовий ринок : підруч.: у 2-х т. / Ю. М. Коваленко, Ю. В. Ковернінська, С. В. Онишко, М. О. Кужелєв [та ін.] ; кер. авт. кол., наук. ред. Ю. М. Коваленко ; Державна фіскальна служба України, Ун-т ДФС України. Ірпінь, 2018. Т. 1. 441 с
35. Шелудько В. М. Фінансовий ринок : підручник / В. М. Шелудько. – 3-те вид., стер. – К. : Знання, 2015. – 535 с.
36. Шкварчук Л. О. Фінансовий ринок : навч. посіб. / Л. О. Шкварчук. – К. : Знання, 2013. – 382 с.
37. Ярошевич Н.Б. Бюджетна система: Практикум: Навчальний посібник / Н.Б.Ярошевич, І.Ю.Кондрат, А.І.Якимів- Львів.: «Новий Світ-2000», 2019.-400 с.
38. Ярошевич Н.Б. Фінанси: Навчальний посібник / Н.Б.Ярошевич, І.Ю. Кондрат, М.В.Ливдар- Львів: Видавництво “Простір-М”, 2018. -298с.

4.3. Періодичні видання

1. Актуальні проблеми економіки
2. Баланс-Бюджет
3. Бюджетна бухгалтерія
4. Економіка України
5. Економіка, фінанси, право
6. Економіст
7. Казна України
8. Регіональна економіка
9. Світ фінансів
10. Сталий розвиток економіки
11. Фінанси України

5.4. Ресурси мережі Інтернет

1. Офіційний сайт Верховної ради України – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://rada.gov.ua/>.
2. Офіційний сайт Міністерства фінансів України – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://mof.gov.ua/uk>
3. Офіційний сайт Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.me.gov.ua>
4. Офіційний сайт Національного банку України – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://bank.gov.ua>
5. Офіційний сайт Асоціації українських банків – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://aub.org.ua>
6. Офіційний сайт Державної аудиторської служби України – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.dkrs.gov.ua/kru/uk/index>
7. Офіційний сайт Державної фіскальної служби України – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://sfs.gov.ua>
8. Офіційний сайт Державної казначейської служби України – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.treasury.gov.ua
9. Офіційний сайт Держкомстату України – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
10. Національна комісія з регулювання ринків фінансових послуг – <https://www.nfp.gov.ua>
11. Національної Комісії з цінних паперів та фондового ринку – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.nssmc.gov.ua>
12. Сайт «Децентралізація влади» – [Електронний ресурс]: – Режим доступу: decentralization.gov.ua/
13. Сайт Інституту бюджету та соціально-економічних досліджень [Електронний ресурс]: – Режим доступу: www.ibser.org.ua
14. Сайт газети «Голос України». [Електронний ресурс] - режим доступу: <http://www.golos.com.ua/article/255545>
15. Електронна версія газети «Цінні папери України» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.finmarket.info/securities_paper/

**РОЗДІЛ 6. ГРАФІК РОЗПОДІЛУ НАВЧАЛЬНОГО ЧАСУ ЗА
ОСВІТНЬОЮ ПРОГРАМОЮ ТА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНОЇ РОБОТИ**

№ розділу, теми (змістов і модулі)	Назва розділу, теми, змістового модуля	Кількість годин за ОПП			Розподіл аудиторних годин		
		всь о-го	у тому числі		лекції	семінари	залік и по моду-лях
			СРС/ ІНДЗ	ауд.			
1	Тема 1. Сутність та функції фінансів	8	4	4	2	2	-
2	Тема 2. Фінансовий механізм та фінансова політика	7	3	4	2	2	-
3	Тема 3. Фінансова система	7	3	4	2	2	-
4	Тема 4. Сутність та функції грошей	7	3	4	2	2	-
5	Тема 5. Грошовий оборот і грошова маса, що його обслуговує	7	3	4	2	2	-
6	Тема 6. Грошові системи	8	4	4	2	2	-
7	Тема 7. Інфляція та грошові реформи	7	3	4	2	2	-
8	Тема 8. Сутність та функції кредиту	13	7	4	2	2	-
9	Тема 9. Теоретичні засади діяльності комерційних банків	11	7	4	2	2	-
10	Тема 10. Центральний банк та грошово-кредитна політика	11	7	4	2	2	-
11	Тема 11. Податкова та бюджетна система	11	7	4	2	2	-
12	Тема 12. Державний бюджет, доходи та видатки державного бюджету	6	2	4	2	2	-
13	Тема 13. Державний кредит та державний борг	8	4	4	2	2	-
14	Тема 14. Фінансовий ринок	8	4	4	2	2	-
15	Тема 15. Страхування та страховий ринок	6	2	4	2	2	-
16	Тема 16. Міжнародні фінанси	6	2	4	2	2	-
Індивідуальна робота студента (ІРС)		21	21	-	-	-	-
Разом годин		150	86	64	32	32	-

РОЗДІЛ 7. КАЛЕНДАРНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН АУДИТОРНИХ ЗАНЯТЬ

7.1 Календарно-тематичний план лекційних занять

№ заняття	Тема та короткий зміст заняття	Кількість годин
1	Тема 1. Сутність та функції фінансів	2
2	Тема 2. Фінансовий механізм та фінансова політика	2
3	Тема 3. Фінансова система	2
4	Тема 4. Сутність та функції грошей	2
5	Тема 5. Грошовий оборот і грошова маса, що його обслуговує	2
6	Тема 6. Грошові системи	2
7	Тема 7. Інфляція та грошові реформи	2
8	Тема 8. Сутність та функції кредиту	2
9	Тема 9. Теоретичні засади діяльності комерційних банків	2
10	Тема 10. Центральний банк та грошово-кредитна політика	2
11	Тема 11. Податкова та бюджетна система	2
12	Тема 12. Державний бюджет, доходи та видатки державного бюджету	2
13	Тема 13. Державний кредит та державний борг	2
14	Тема 14. Фінансовий ринок	4
15	Тема 15. Страхування та страховий ринок	2
16	Тема 16. Міжнародні фінанси	2
	Разом годин	32

7.2. Календарно-тематичний план семінарських занять, заліків по модулях

№ заняття	Тема	Кількість годин
Тема 1. Сутність та функції фінансів		
1	Семінарське заняття № 1	2
Тема 2. Фінансовий механізм та фінансова політика		
2	Семінарське заняття № 2	2
Тема 3. Фінансова система		
3	Семінарське заняття № 3	2
Тема 4. Сутність та функції грошей		
4	Семінарське заняття № 4	2
Тема 5. Грошовий оборот і грошова маса, що його обслуговує		
5	Семінарське заняття № 5	2
Тема 6. Грошові системи		
6	Семінарське заняття № 6	2
Тема 7. Інфляція та грошові реформи		
7	Семінарське заняття № 7	2
Тема 8. Сутність та функції кредиту		
8	Семінарське заняття № 8	2
Тема 9. Теоретичні засади діяльності комерційних банків		
9	Семінарське заняття № 9	2
Тема 10. Центральний банк та грошово-кредитна політика		
10	Семінарське заняття № 10	2
Тема 11. Податкова та бюджетна система		
11	Семінарське заняття № 11	2
Тема 12. Державний бюджет, доходи та видатки державного бюджету		
12	Семінарське заняття № 12	2
Тема 13. Державний кредит та державний борг		
13	Семінарське заняття № 13	2

Тема 14. Фінансовий ринок		
14	Семінарське заняття № 14	2
Тема 15. Страхування та страховий ринок		
15	Семінарське заняття № 15	2
Тема 16. Міжнародні фінанси		
16	Семінарське заняття № 16	2
Разом семінарських занять		32

7.3. Графік консультацій

№ з/п	Назва теми, зміст консультації	Кількість годин
1	Консультація з організації та виконання самостійної роботи студентів, ІРС, підготовці до семінарських занять, опрацюванню рекомендованої літератури	2
2	Консультація по темі «Страхування та страховий ринок» та «Міжнародні фінанси»	3
3	Передекзаменаційна консультація	2
Разом годин		7

РОЗДІЛ 8. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ, ЩО ВІНОСЯТЬСЯ НА ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ

1. Економічні передумови виникнення і розвитку фінансів.
2. Функції та роль фінансів.
3. Предмет і метод фінансової науки.
4. Розвиток фінансової науки в Україні.
5. Поняття “фінансова система”. Теоретичні основи побудови фінансової системи.
6. Структура фінансової системи.
7. Правові та організаційні основи фінансової системи.
8. Сутність, складові і типи фінансової політики.
9. Завдання і принципи фінансової політики.
10. Форми і методи реалізації фінансової політики.
11. Фінансова політика України на сучасному етапі.
12. Призначення і роль фінансового механізму.
13. Склад і структура фінансового механізму.
14. Фінансове планування: суть, принципи, методи, завдання.
15. Суть і функції податків. Роль податків у фіскальній політиці держави.
16. Класифікація податків, її ознаки. Види податків.
17. Загальнодержавні податки, їх характеристика.
18. Місцеві податки і збори. Інші платежі до бюджету.
19. Податкова система: поняття, основи побудови. Принципи й методи оподаткування.
20. Податкова політика. Фактори, що визначають напрямки і характер податкової політики.
21. Державна фіскальна служба України, склад служби та основні функції.
22. Економічна природа і суть бюджету. Бюджет як економічна категорія.
23. Функції бюджету, їхня характеристика.
24. Бюджетна політика України, її особливості та значення.
25. Бюджетне законодавство України.
26. Бюджетний устрій і бюджетна система.
27. Структура бюджетної системи України.
28. Принципи побудови бюджетної системи України та їх характеристика.
29. Бюджетний процес та його стадії.
30. Учасники бюджетного процесу.
31. Повноваження учасників бюджетного процесу.
32. Організація бюджетного планування та його удосконалення.
33. Формування доходів державного бюджету, їх склад і структура.
34. Видатки державного бюджету. Основні напрямки використання бюджетних коштів.
35. Бюджетний дефіцит: визначення, причини виникнення, наслідки.
36. Джерела фінансування бюджетного дефіциту.
37. Суть місцевих фінансів. Місцеві фінанси як система.
38. Функції місцевих фінансів. Роль місцевих фінансів у здійсненні політики зміцнення економічної самостійності адміністративно-територіальних формувань в умовах ринкових відносин.
39. Місцеві бюджети, їх доходи.
40. Видаткова частина місцевих бюджетів.
41. Система місцевих фінансових інститутів.
42. Склад державних цільових фондів, їх економічна природа і призначення.
43. Загальна характеристика соціальних позабюджетних фондів.
44. Пенсійний фонд України.
45. Фонд соціального страхування на випадок безробіття.
46. Фонд соціального страхування на випадок тимчасової втрати працездатності.

47. Фонд соціального страхування від нещасних випадків на виробництві.
48. Інші централізовані і децентралізовані фонди цільового призначення.
49. Економічна суть державного кредиту, його роль у формуванні додаткових фінансових ресурсів держави і покритті бюджетного дефіциту.
50. Форми внутрішнього державного кредиту.
51. Форми зовнішнього державного кредиту.
52. Державний борг, його структура.
53. Управління державним боргом. Економічні та соціальні наслідки державного боргу.
54. Економічна необхідність і роль страхування в забезпеченні безперервності суспільного виробництва. Особливості фінансових відносин у сфері страхування.
55. Класифікація страхування за об'єктами та ознакою ризику. Принципи обов'язкового і добровільного страхування.
56. Страхування майна юридичних і фізичних осіб, його види й форми.
57. Особисте страхування його суть і значення в забезпеченні соціального захисту громадян. Види особистого обов'язкового і добровільного страхування.
58. Страхування кредитних і фінансових ризиків, його необхідність, значення та види. Страхування відповідальності.
59. Доходи і витрати страховика. Фінансові результати страхових операцій, їх рентабельність. Прибуток страхових організацій, його розподіл і використання.
60. Страховий ринок. Державний нагляд за страховою діяльністю в Україні.
61. Фінансові посередники: склад та їх основні функції.
62. Банківська система: принципи побудови та механізм функціонування.
63. Небанківські кредитно-фінансові інститути.
64. Функції центрального банку.
65. Становлення та особливості функціонування Національного банку України.
66. Поняття, види та призначення комерційних банків.
67. Функції та призначення комерційних банків в умовах ринкових відносин.
68. Загальна характеристика банківських операцій.
69. Небанківські фінансово-кредитні установи: види, функції, роль.
70. Суть фінансового ринку, його роль у мобілізації та розподілі фінансових ресурсів.
71. Класифікація фінансових ринків.
72. Характеристика ринку цінних паперів.
73. Основні характеристики цінних паперів, які можуть випускатись і обертатись в Україні..
74. Правове регулювання фінансового ринку. Державний контроль за випуском і обігом цінних паперів.
75. Фондова біржа: правове положення, організація і порядок роботи. Українська фондова біржа.
76. Перспективи розвитку фінансового ринку в Україні.
77. Економічна природа і призначення міжнародних фінансів.
78. Поняття фінансового механізму зовнішньоекономічних відносин, його склад.
79. Валютні відносини та валютні системи, їх еволюція.
80. Валютний курс. Види і форми валютних курсів.
81. Валютне регулювання та валютні обмеження: суть і необхідність.
82. Валютний ринок як складова міжнародного фінансового ринку. Валютні операції. Державний контроль за здійсненням валютних операцій і своєчасним надходженням коштів.
83. Міжнародні валютно-фінансові інститути. Міжнародний валютний фонд Група Світового банку
84. Наукові погляди на походження, сутність та вартість грошей
85. Форми грошей та їх якісні властивості
86. Функції грошей: сутність та взаємозв'язок
87. Роль грошей у ринковій економіці

88. Методологічні основи кількісної теорії грошей. Класична кількісна теорія грошей
89. Модель грошового обороту. Грошові потоки та їх балансування
90. Маса грошей в обороті. Грошові агрегати. Грошова база
91. Сутність, класифікація та структура грошових систем
92. Характеристика грошових систем металевого та паперово-кредитного обігу
93. Створення та розвиток грошової системи України
94. Грошово-кредитна політика центрального банку: сутність, типи, цілі
95. Інструменти грошово-кредитної політики
96. Проблема монетизації бюджетного дефіциту та валового внутрішнього продукту
97. Сутність, види, вимірювання, причини інфляції
98. Соціально-економічні наслідки інфляційних процесів та методи державного регулювання інфляції
99. Особливості інфляційного процесу в Україні
100. Сутність та види грошових реформ
101. Особливості проведення грошової реформи в Україні
102. Сутність валюти та валютних відносин. Класифікація валюти
103. Загальні засади функціонування валютного ринку
104. Поняття та економічна основа валютних курсів. Режими валютних курсів. Чинники впливу на валютний курс та механізм його регулювання
105. Функції та операції валютного ринку
106. Поняття та класифікація валютних систем
107. Національна валютна система: поняття, елементи
108. Сутність та методи валютного регулювання
109. Сутність та структура кредиту. Загальні передумови та економічні чинники необхідності кредиту
110. Форми та види кредиту
111. Загальна характеристика банківського, міжгосподарського, споживчого, державного, міжнародного кредиту
112. Розвиток кредитних відносин в Україні в перехідний період
113. Сутність, призначення та види фінансового посередництва
114. Економічна сутність та функції банків
115. Сутність, принципи побудови та функції банківської системи. Особливості побудови банківської системи України
116. Механізм забезпечення стабільності банківської системи та банківської діяльності
117. Призначення, роль, класифікація та характеристика небанківських фінансово-кредитних установ. Проблеми розвитку небанківських фінансово-кредитних установ в Україні
118. Причини, шляхи створення та організаційно-правовий статус центральних банків
119. Основні напрями діяльності центральних банків у сучасних умовах
120. Національний банк України – центральний банк держави
121. Призначення, походження та класифікація комерційних банків. Особливості діяльності комерційних банків в Україні
122. Класифікація та характеристика операцій банків
123. Банківські послуги: види, характеристика
124. Міжнародний валютний фонд: функції, співробітництво з Україною
125. Світовий банк: цілі, структура, співробітництво з Україною
126. Регіональні міжнародні кредитно-фінансові інституції: загальна характеристика, основні напрями діяльності
127. Європейський банк реконструкції та розвитку: мета функціонування, пріоритети діяльності в Україні
128. Банк міжнародних розрахунків: функції та перспективи співпраці з Україною

РОЗДІЛ 9. МЕТОДИ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАТЬ СТУДЕНТІВ

Основним нормативним документом, що визначає оцінювання сформованих компетентностей у студентів є Положення «Про контроль та оцінювання навчальних досягнень студентів Львівського національного університету імені Івана Франка» від 01.03.2013р. із змінами, затвердженими наказом ректора від 01.07.2015р. № О-96. Оцінювання здійснюється за 100-бальною системою (за шкалою ECTS та національною шкалою).

Відповідно до Положення система оцінювання сформованих компетентностей у студентів враховує такі види занять як лекційні, семінарські/практичні заняття, виконання самостійної роботи і індивідуальної роботи (ІР), а також модульної контрольної роботи.

- поточний контроль знань та компетентностей роботи студентів включає суму оцінок за семінари/практичні заняття, самостійну та індивідуальну роботу (максимальна кількість балів – 50).
- підсумковий контроль знань та компетентностей студентів включає модульну контрольну роботу (максимальна кількість балів– 50).

Підсумкова максимальна кількість – 100 балів.

9.1 ТАБЛИЦЯ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАТЬ ТА КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ СТУДЕНТІВ

Поточний контроль**								Індивідуальна і самостійна робота	Екзамени	Разом
Теми/бали										
Тема 1-2	Тема 3-4	Тема 5-6	Тема 7-8	Тема 9-10	Тема 11-12	Тема 13-14	Тема 15-16			
5	5	5	5	5	5	5	5			
40										
								10		
50									50	100

9.2 КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАТЬ ТА КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ СТУДЕНТІВ

№ з/п	Види робіт. Критерії оцінювання знань студентів	Бали рейтингу	Максимальн а кількість балів
1. Бали поточної успішності за участь у семінарських заняттях			
Критерії оцінювання		5 балів	
Бали поточної успішності за участь у семінарських заняттях (від 0 до 5 балів)			
	<ul style="list-style-type: none"> • розгорнутий, вичерпний виклад змісту питання; • повний перелік необхідних для розкриття змісту питання категорій та законів; • правильне розкриття змісту категорії та законів, механізму їх взаємозв'язку і взаємодії; • здатність здійснювати порівняльний аналіз різних теорій, концепцій, підходів та самостійно робити логічні висновки і узагальнення, знання історії створення таких теорій та еволюції поглядів їх представників; • уміння користуватись методами наукового аналізу економічних явищ, процесів і характеризувати їх риси та форми виявлення; • демонстрація здатності висловлення та аргументування власного ставлення до альтернативних поглядів на дане питання; • використання актуальних фактичних та статистичних даних, матеріалів останніх подій в економічній та фінансовій сфері в країні та за її межами; • знання необхідних законів і нормативних матеріалів України, міжнародних та міждержавних угод, обов'язкове посилання на них під час розкриття питань; • активна участь в обговоренні дискусійних і проблемних питань теми семінару. 	5	
	<ul style="list-style-type: none"> • порівняно з відповіддю на найвищий бал не зроблено розкриття хоча б одного-двох пунктів, указаних вище (якщо вони потрібні для вичерпного розкриття питання); • при розкритті змісту питання в цілому правильно за зазначеними вимогами все ж таки студентом допущені помилки під час використання цифрового матеріалу, посилання на конкретні історичні періоди та факти, неточності у формулюванні термінів і категорій, проте з допомогою викладача він швидко орієнтується і знаходить правильні відповіді; • студент не бере участі в обговоренні проблемних питань семінару. 	4	
	<ul style="list-style-type: none"> • порівняно з відповіддю на найвищий бал не зроблено розкриття трьох чи більше пунктів, указаних вище (якщо вони потрібні для вичерпного розкриття питання); <p>одночасно мають місце два чи більше типів недоліків, які окремо характеризують критерії оцінки "задовільно";</p>	3	
	<ul style="list-style-type: none"> • у відповіді відсутні належні докази і аргументи, зроблені висновки не відповідають загальноприйнятим, хибні; • характер відповіді дає підставу стверджувати, що студент неправильно 	1-2	

зрозумів суть питання чи не знає правильної відповіді; • допущені грубі помилки і студент не може їх виправити.	
• студент відсутній на занятті; • студент не приймав участь в обговоренні питань семінару.	0
• відпрацьоване семінарське заняття через пропуск з поважних причин у повному обсязі	3
• відпрацьоване семінарське заняття через пропуск з поважних причин у повному обсязі з неточностями у відповідях	2
• відпрацьоване семінарське заняття через пропуск з поважних причин у неповному обсязі з неточностями у відповідях	1
• відпрацьоване семінарське заняття через пропуск без поважних причин у повному обсязі	2
• відпрацьоване семінарське заняття через пропуск без поважних причин у неповному обсязі з неточностями у відповідях	1
• пропущене семінарське заняття невідпрацьоване	0
2. Самостійна робота студентів (СРС)	
Критерії оцінювання	5 балів
Розв'язання тестових питань: • дана відповідь на всі тестові питання (30 питань) без помилок	5
• дана відповідь на 25 тестових питань без помилок	4
• дана відповідь на 20 тестових питань без помилок	3
• дана відповідь на 15 тестових питань без помилок	2
• дана відповідь на 10 тестових питань без помилок	1
• самостійна робота не виконана	0
4. Індивідуальна робота студента (ІРС)	
Критерії оцінювання	5 балів
Написання реферату і підготовка презентації	від 0 до 5 балів
Участь у конкурсі студентських наукових робіт	від 0 до 5 балів
Участь у роботі студентської наукового гуртка за тематикою дисципліни	від 0 до 5 балів
Участь у науково-дослідній роботі кафедри за тематикою дисципліни	від 0 до 5 балів
5. Іспит	
Критерії оцінювання	50 балів
Встановлено 3 рівні складності завдань. 1.Перший рівень (завдання 1) – завдання із вибором відповіді – тестові завдання. Завдання з вибором відповіді вважається виконаним правильно, якщо в картці тестування записана правильна відповідь	10 балів

<p>2. Другий рівень (завдання 2) – завдання з короткою відповіддю. Завдання з короткою відповіддю вважається виконаним правильно, якщо студент дав вірні визначення, посилання, тлумачення, короткі коментарі</p>	15 балів
<p>3. Третій рівень (завдання 3) – теоретичне завдання. В цих завданнях необхідно дати розгорнуту й вичерпну відповідь на дане теоретичне питання. Якщо потрібно, то слід проілюструвати розв'язання завдання схемами, графіками, таблицями</p>	25 балів

9.3 ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ: НАЦІОНАЛЬНА ТА ЄКТС

Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою		
		Екзамен, диференційований залік		Залік
A	90 – 100	5	відмінно	зараховано
B	81 – 89	4	дуже добре	
C	71 – 80		добре	
D	61 – 70	3	задовільно	
E	51 – 60	2	достатньо	незараховано
FX	21 – 50		незадовільно	
F	0 – 20	2	незадовільно (без права перездачі)	незараховано (без права перездачі)

Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни за цією шкалою відображається у відомості обліку успішності та іншої академічної документації.

РОЗДІЛ 10. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Навчально-методичне та наукове забезпечення кредитно-модульної системи організації навчального процесу з навчальної дисципліни «Фінанси, гроші і кредит» включає:

- державні стандарти освіти;
- навчальні та робочі навчальні плани;
- програма навчальної дисципліни;
- робоча програма навчальної дисципліни;
- плани семінарських і практичних занять та методичні рекомендації з їх проведення;
- завдання та методичні матеріали до виконання самостійної роботи (СРС);
- завдання та методичні матеріали до виконання індивідуальної науково-дослідної роботи (ІНДЗ);
- завдання для проведення модульного контролю (тестові завдання);
- законодавчі та інструктивно-методичні матеріали;
- опорний конспект лекцій;
- підручники і навчальні посібники;
- структурно-логічні схеми та інший ілюстративний матеріал.

РОЗДІЛ 11. МЕТОДИКИ АКТИВІЗАЦІЇ ПРОЦЕСУ НАВЧАННЯ

Проблемні лекції направлені на розвиток логічного мислення студентів. Коло питань теми обмежується двома-трьома ключовими моментами. Студентам під час лекцій роздається друкований матеріал, виділяються головні висновки з питань, що розглядаються. При читанні лекцій студентам даються питання для самостійного обмірковування. Студенти здійснюють коментарі самостійно або за участю викладача.

Робота в малих групах дає змогу структурувати семінарські заняття за формою і змістом, створює можливості для участі кожного студента в роботі за темою заняття, забезпечує формування особистісних якостей та досвіду спілкування.

Семінари-дискусії передбачають обмін думками і поглядами учасників з приводу даної теми, а також розвивають мислення, допомагають формувати погляди і переконання, виробляють вміння формулювати думки й висловлювати їх, вчать оцінювати пропозиції інших людей, критично підходити до власних поглядів.

Мозкові атаки – метод розв'язання невідкладних завдань, сутність якого полягає в тому, щоб висловити якомога більшу кількість ідей за дуже обмежений проміжок часу, обговорити і здійснити їх селекцію

Кейс-метод – розгляд, аналіз конкретних ситуацій, який дає змогу наблизити процес навчання до реальної практичної діяльності.

Презентації – виступи перед аудиторією, що використовуються; для представлення певних; досягнень, результатів роботи групи, звіту про виконання індивідуальних завдань тощо.

Банки візуального супроводження сприяють активізації творчого сприйняття змісту дисципліни за допомогою наочності:

- законодавчі матеріали та коментарі до них;
- навчально-методичні матеріали;
- структурно-логічні схеми та інший ілюстративний матеріал;

Періодичні видання:

- «Актуальні проблеми економіки»;
- «Баланс-Бюджет»;
- «Вісник. Офіційно про податки»;
- «Економіка України»;
- «Економіка, фінанси, право»;
- «Економіст»;
- «Казна»;
- «Проблеми економіки»;
- «Регіональна економіка»;
- «Світ фінансів»;
- «Сталий розвиток економіки»;
- «Фінанси України».

Використання навчальних технологій для активізації процесу навчання з дисципліни

Методи активізації процесу навчання	Практичне застосування навчальних технологій
Проблемні лекції	
<p>Проблемні лекції направлені на розвиток логічного мислення студентів, коло питань теми обмежується двома-трьома ключовими моментами, використовується досвід зарубіжних навчальних закладів.</p> <p>Студентам під час лекцій роздається друкований матеріал, виділяються головні висновки з питань, що розглядаються.</p> <p>При читанні лекцій студентам даються питання для самостійного розмірковування, на які лектор відповідає сам, не чекаючи відповідей студентів</p>	<p>Тема 1. Сутність та функції фінансів.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Сутність фінансів: концепції, ознаки, функції 2. Генезис фінансів: причини виникнення фінансів, етапи розвитку 3. Фінансові ресурси як носій фінансових відносин
	<p>Тема 2. Фінансовий механізм та фінансова політика.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття фінансового механізму, його призначення, складові
	<p>Тема 3. Фінансова система</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Фінансова система України за організаційною структурою
Семінари-дискусії	
<p>Семінари-дискусії передбачають обмін думками і поглядами учасників з приводу даної теми, а також розвивають мислення, допомагають формувати погляди і переконання, виробляють вміння формулювати думки й висловлювати їх, вчать оцінювати пропозиції інших людей, критично підходити до власних поглядів</p>	<p>Тема 4. Сутність та функції грошей</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Генезис і сутність грошей. 2. Форми грошей та їх еволюція. 3. Функції грошей. 4. Якісні властивості грошей.
	<p>Тема 5. Грошовий оборот і грошова маса, що його обслуговує</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття та структура грошового обороту. 2. Маса грошей в обороті та показники її виміру. 3. Швидкість обігу грошей та закон грошового обігу.
	<p>Тема 6. Грошові системи</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Сутність, призначення та структура грошової системи. 2. Види грошових систем та їх еволюція. 3. Становлення й розвиток грошової системи України.

Кейс-метод	
<p>Кейс-метод – метод аналізу конкретних ситуацій, який дає змогу наблизити процес навчання до реальної практичної діяльності спеціалістів і передбачає розгляд виробничих, управлінських та інших ситуацій, складних конфліктних випадків, проблемних ситуацій, інцидентів у процесі вивчення навчального матеріалу</p>	<p>Тема 7. Інфляція та грошові реформи.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Сутність та закономірності розвитку інфляції. 2. Причини, економічні та соціальні наслідки інфляції. 3. Форми та види інфляції 4. Державне регулювання інфляції. 5. Сутність та види грошових реформ.
	<p>Тема 8. Сутність та функції кредиту</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Сутність та загальні передумови виникнення кредиту. 2. Функції кредиту. 3. Стадії та закономірності руху кредиту. 4. Принципи кредитування.
	<p>Тема 9. Теоретичні засади діяльності комерційних банків.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Призначення та класифікація комерційних банків. 2. Банківська діяльність як галузь економіки, її організація та регулювання. 3. Банківництво як вид бізнесу. 4. Банківські ризики та основи їх менеджменту. 5. Стабільність банків і механізм її забезпечення.
	<p>Тема 10. Центральний банк та грошово-кредитна політика.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Призначення та основи організації центрального банку. 2. Функції центрального банку. 3. Грошово-кредитна політика центральних банків: суть, стратегічні цілі, проміжні й тактичні завдання. 4. Інструменти грошово-кредитної політики 5. Основні типи грошово-кредитної політики
Презентації	
<p>Презентації – виступи перед аудиторією, що використовуються; для представлення певних; досягнень, результатів роботи групи, звіту про виконання індивідуальних завдань тощо</p>	<p>Тема 11. Податкова та бюджетна система Презентація ІНДЗ</p>

	<p>Тема 12. Державний бюджет, доходи та видатки державного бюджету</p>
<p style="text-align: center;">Банки візуального супроводження</p> <p>– сприяють активізації творчого сприйняття змісту дисципліни за допомогою наочності</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Навчально-методичні матеріали з вивчення навчальної дисципліни «Фінанси, гроші і кредит» (лекції). ▪ Законодавчі та нормативні матеріали <p>Періодичні видання:</p> <p>Актуальні проблеми економіки</p> <p>Баланс-Бюджет</p> <p>Бюлетень законодавства і юридичної практики в Україні</p> <p>Вісник Львівської державної фінансової академії</p> <p>Економіка України</p> <p>Економіка, фінанси, право</p> <p>Економіст</p> <p>Казна</p> <p>Регіональна економіка</p> <p>Фінанси України</p>	<p>Тема 15. Страхування та страховий ринок</p> <p>Презентація ІНДЗ:</p>

РОЗДІЛ 12. РЕСУРСИ МЕРЕЖІ ІНТЕРНЕТ

Ресурси мережі Інтернет	Ресурси мережі з навчальної дисципліни «Фінанси, гроші і кредит»
<p>Офіційний сайт Верховної ради України – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://rada.gov.ua/.</p> <p>Офіційний сайт Міністерства фінансів України – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://mof.gov.ua/uk</p> <p>Офіційний сайт Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.me.gov.ua</p> <p>Офіційний сайт Національного банку України – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://bank.gov.ua</p> <p>Офіційний сайт Асоціації українських банків – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://aub.org.ua</p> <p>Офіційний сайт Державної аудиторської служби України – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.dkrs.gov.ua/kru/uk/index</p> <p>Офіційний сайт Державної фіскальної служби України – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://sfs.gov.ua</p> <p>Офіційний сайт Державної казначейської служби України – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.treasury.gov.ua</p> <p>Офіційний сайт Держкомстату України – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.ukrstat.gov.ua/</p> <p>Національна комісія з регулювання ринків фінансових послуг – https://www.nfp.gov.ua</p> <p>Національної Комісії з цінних паперів та фондового ринку – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://www.nssmc.gov.ua</p> <p>Сайт «Децентралізація влади» – [Електронний ресурс]: – Режим доступу: decentralization.gov.ua/</p> <p>Сайт Інституту бюджету та соціально-економічних досліджень [Електронний ресурс]: – Режим доступу: www.ibser.org.ua</p> <p>Сайт газети «Голос України». [Електронний ресурс] - режим доступу: http://www.golos.com.ua/article/255545</p> <p>Електронна версія газети «Цінні папери України» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.finmarket.info/securities_paper/</p>	<p>Силабус навчальної дисципліни «Фінанси, гроші і кредит»</p> <p>Програма навчальної дисципліни «Фінанси, гроші і кредит»</p> <p>Робоча програма навчальної дисципліни</p> <p>Завдання та методичні рекомендації до проведення семінарських занять,</p> <p>Завдання та методичні рекомендації до виконання самостійної роботи (СРС)</p> <p>Завдання та методичні рекомендації до ІНДЗ</p> <p>Структурно-логічні схеми та інший ілюстративний матеріал</p> <p>Засоби діагностики знань студентів з навчальної дисципліни</p>